

Uniós források felhasználásával újulnak meg a források a Börzsönyben

Az ENSZ 1994-es határozata óta világszerte március 22-én ünneplik egyik legféltettebb kincsünket, a vizet. A nemzetközi kezdeményezéshez, amelynek célkitűzése az volt, hogy a jövő generációiban a víz szerepének jelentőségét tudatosítsa, Magyarország is csatlakozott. Az idei mottó jegyében – „Tiszta vizet az egészséges világért!” – a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium számos pályázatot, játékos vetélkedőt indított, de számos civil szervezet kezdeményezését is segíti.

A földi élet alapja a víz, nélküle nem lenne élet a bolygónkon. Noha a Föld felszínének több, mint 70 %-át víz borítja, ennek csupán 1%-a alkalmas emberi fogyasztásra. Ezért fontos védeni a vizeket és takarékoskodni a vízzel. Ebben mindannyian egyet is értünk. Amiről ritkábban esik szó, az az, hogy az édesvíz nem csupán ivóvíz, hanem alkalomadtán élőhely is. Lerágott csontnak számít már, hogy a sokféle környezeti ártalomban szenvedő Földünkön egyre jobban felértékelődik az ivóvíz, egyáltalán az édesvíz és a hozzá tartozó vízbázisok szerepe. Azzal viszont már nem nagyon szoktunk törődni, hogy a természetben előforduló édesvíz nemcsak számunkra, emberek számára fontos. Gyakran védett, vagy a kipusztulás szélére sodródott növény- és állatfajok számára jelent védelmet nyújtó élőhelyet.

Magyarország egyik legtisztább, természetes szűrővel ellátott vízgyűjtő területe a Börzsöny. A hegység bővelkedik a tiszta vizű forrásokban. Egybefüggő erdőségeinek vízgyűjtőjét nem törik meg lakott területek, nem szennyezik ipari létesítmények. Forrásai pedig nem

csupán az ember számára hozna felüdülést. Egyúttal rengeteg védett faj élőhelyeül szolgálnak. Ezért tűzték ki célul az állami erdők kezelő helyi erdészek, erdőmérnökök a leromlott állapotú források felújítását.

Ha értő szemmel járunk hegyvidéki erdeinkben,

egy idő után valósággal keresni fogjuk a szomjat oltó, életet adó, hegyből előtörő forrásvizeket. A turistatérképen jelzett foglалások azonban sokszor okoznak csalódást, s laikusként is sajnálkozunk azon, hogy a kosztól, szeméttől mentes csobogó csupán a képzeletünkben élt. A terület legjobb ismerői, az erdészek, munkájuk során újból és újból elvégezték a legszükségesebb karbantartásokat, de jelentős pénzügyi források hiányában ez csupán tűzoltásra volt jó. A megoldást az európai uniós társfinanszírozású Közép-magyarországi Operatív Program hozta el. A program keretében a térség legnagyobb erdőgazdálkodója, az Ipoly Erdő Zrt. Sikeres pályázatával csaknem kétszáz milliós támogatást nyert el a legsürgősebb természetvédelmi munkák megvalósítására, köztük a kisvizes élőhelyek felújítására és védelmére.

Páratlan lehetőséget jelent, hogy az Európai Unió és a Magyar Állam közös tehervállalásának köszönhetően az állami erdőkben – a hagyományosan zajló erdészeti tevékenység mellett – a természetvédelmi munkákat európai uniós pályázati források segítik. A program horderejét jól érzékelteti, hogy amíg korábban évente átlagosan 5-8 forrást felújításra kerülhetett csak sor, addig a kétéves projekt mintegy 50

forrást érint. Ezeknek a forrásoknak különleges jelentőségük van, hiszen a foltos szalamandra, pettyes götte, alpesi götte, illetve egyes védett kérész- és tegzesfajok élő- és szaporodó helyei. A forrásteknők tisztítása és a forrásfők helyreállítása után ezek az élőhelyek egyszerre adnak teret védett növény- és állatfajoknak, biztosítva hosszú távú fennmaradásukat. A munkákat rendkívül körültekintően, a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság szakembereivel közösen végzik, hogy ezek a különleges életterek semmilyen szempontból ne sérüljenek. A források mellett 15 kisebb tavat mentettek meg a feltöltődéstől. A természetvédelmi beavatkozástól a kétélűek szaporodásában várnak pozitív változásokat.

A Bajdázó-tó rehabilitációja szintén olyan nagyleptékű beu házásnak számít, amire korábban éves szinten nem volt lehetőség. A kotrás mellett itt vízpótlásra is sor került, a 36 millió forintos műszaki beruházás részeként pedig a vízkormányzó műveket és a gátat is felújították. A vizes élőhelyek felújításakor a szakemberek szigorú szakmai irányelvek szerint járnak el, természetvédelmi szempontból jól átgondolt koncepció mentén haladva „készítik elő a talajt”, egészen pontosan a vizes élőhelyeket egy gazdagabb biodiverzitás befogadására, ami után a befejezés már a természetre vár: tudniillik, hogy veszélyeztetett fajokkal népesítse be a felújított „lakokat”.

További információ: **Lengyel László Zoltán** az Ipoly Erdő Zrt. közösségkapcsolati vezetője

Telefon: 06-20-468-7032

E-mail: lengyellaszlo@ipolyerdo.hu

